

Leerrijpheidsprotocol Vrijeschool Kairos

Versie 2: 2020

Leerrijpheid

In onze visie maakt een mens ontwikkelingsfasen door, die te onderscheiden zijn in periodes van circa 7 jaar. Elke ontwikkelingsfase vraagt een andere pedagogische aanpak. Er is een duidelijk onderscheid tussen de kleuterklassen (groep 1 en 2) en klassen 1 t/m 6 (groep 3 t/m 8). Op de vrijeschool hebben we de oorspronkelijke onderverdeling in kleuterschool en basisschool aangehouden om de scheidslijn tussen spelen en leren duidelijk te markeren. Dat neemt niet weg dat er in de kleuterklassen al (cognitieve) activiteiten plaatsvinden die de kleuters voorbereiden op klas 1. De kleuterklassen zijn zodanig ingericht dat het spel centraal staat. In deze klassen werken kinderen van vier, vijf en zes jaar samen. De ontwikkeling van de fantasie en van de motoriek, zowel grof als fijn, zijn belangrijke richtlijnen.

Wanneer is een kind leerrijp?

Of een kind leerrijp is of niet is afhankelijk van meerdere factoren. Om te beoordelen of een kind leerrijp is of niet, maakt de kleuterleerkracht gebruik van het leerrijpheidsonderzoek, zoals beschreven in “Proces leerrijpheid” van A Wijnbergh en L Eijgenraam. De kleuterleerkrachten hanteren de hier omschreven criteria wanneer zij bekijken of een kind leerrijp is. Daarnaast maken zij gebruik van observaties en het tot dan toe bijgehouden leerlingvolgsysteem. Naast de criteria van het leerrijpheidsonderzoek hanteert de Vrijeschool Kairos de regel dat een kind in ieder geval voor 1 augustus de leeftijd van zes jaar bereikt moet hebben. Het kan voorkomen dat een kind nog niet de leeftijd van zes jaar heeft bereikt, maar toch door de leerkracht leerrijp wordt bevonden. Evenzo kan het voorkomen dat een kind wel al de leeftijd van zes jaar heeft bereikt en toch nog niet leerrijp wordt bevonden. Wanneer een leerling van een andere school instroomt bij de start van de eerste klas, neemt de Vrijeschool Kairos ook bij deze leerling het leerrijpheidsonderzoek af.

Zwaar wegende criteria m.b.t. leerrijpheid zijn voor vrijeschool Kairos: doorzettingsvermogen, taakgerichtheid, concentratie, terughouding (fysiek en sociaal) en zelfredzaamheid (fysiek en sociaal). Daarnaast is het fijn als kinderen de juiste pengreep kunnen hanteren voordat zij naar de eerste klas gaan, dit is echter geen doorslaggevend criterium.

Zowel bij taal als bij rekenen ligt in de kleuterklas de nadruk op het voorbereiden op taal en rekenen. De aspecten op het gebied van taal en rekenen waar naar gekeken wordt bij het leerrijpheidsonderzoek, staan uitgebreid beschreven in “proces leerrijpheid Vrijescholen” van A Wijnbergh en L Eijgenraam. Zie bijlage. Bij taal is kunnen rijmen belangrijk, maar ook het begrijpen van opdrachten, begrijpen dat taal een middel tot communicatie is, een samenhangend verhaal kunnen vertellen, taal gebruiken als middel tot communicatie, het kunnen spelen met taal. In een gezonde logische kleuter ontwikkeling dient de analyse en synthese zichzelf aan.

Bij rekenen moet een kind bijvoorbeeld kunnen sorteren, seriëren, synchroon kunnen tellen, enig getalbegrip en conservatiebegrip hebben.

Een 3^e kleuterjaar

Het komt voor dat kinderen nog niet leerrijp zijn en dat een 3^e kleuterjaar nodig is. De beslissing daarover ligt bij de school. In dat geval wordt bekeken wat het kind nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. Er wordt daarom niet naar leeftijd, maar naar onderwijsbehoefte gedifferentieerd. Dat geldt voor alle kleuters en voor 3^e jaars kleuters in het bijzonder. Het 3^e kleuterjaar is ervoor om te werken aan de leerrijpheidsonderdelen die het kind nog moet ontwikkelen. Afhankelijk van de onderwijsbehoefte van het kind, verzorgt de leerkracht het aanbod, dat wordt vastgelegd en geëvalueerd in het groepsoverzicht.

Als er vragen of twijfels blijven omtrent de leerrijpheid dan kan de schoolbegeleidingsdienst ingeschakeld worden om mee te kijken en een advies uit te brengen.

De uiteindelijke beslissing of een kind leerrijp is en naar de 1^e klas gaat, ligt bij school.

Procesverloop

De kleuterleerkrachten volgen de kleuters vanaf 4 jaar en 3 maanden in hun ontwikkeling en houden een kleutervolgsysteem bij. Daarnaast nemen de kleuterleerkrachten de spelkijkwijzer af en de vroeg signalering dyslexie. De kleuterleerkrachten voegen ook observaties en aantekeningen toe. Er vinden regelmatig gesprekken met de intern begeleider plaats waar de ontwikkeling van alle kleuters besproken wordt. Vanaf het moment dat een kind oudste kleuter wordt, hanteren wij de leerrijpheidsprocedure die het volgende tijdspad volgt:

datum	wat	wie	hoe	verantwoordelijke	Aandachtspunten
sept	Melden of er wel/ geen problemen te verwachten zijn mbt het aantal 1 ^e klassers volgend schooljaar op basis van leeftijd	Schoolleider-> IB-> kleuterleerkracht		schoolleider	De einddatum dat bekend moet zijn wie er naar klas 1 gaan moet ongeveer ingeschat worden.
sept	Overleg schoolleider en IBér over de opstart van de procedure	Schoolleider -> IB	afstemming	schoolleider	Tijdspad bespreken
Vanaf sept	IB kijkt naar alle kleuters en heeft groepsbespreking met de kleuterleerkrachten	IB –kleuterleerkracht	Verslag in GB en zorgoverleg	IB -> schoolleider	Zorgkleuters worden in kaart gebracht en besproken
Rondom herfstvak.	Leerkracht heeft 1 ^e gesprek met oudste kleuters en spreekt vermoeden van wel/ niet doorgaan uit.	kleuterleerkracht			
Jan.	Ouderavond over leerrijpheid+ leren in de onderbouw+ procedure	Kleuterleerkracht, IB, onderbouw lk uit klas 1/ 2 en ouders	informatie	Schoolleider en leerkracht	
Voor Kerst	Overleg schoolleider en IB	Schoolleider -> IB		schoolleider	Bewaken tijdspad

Leerrijpheidprotocol Vrijeschool Kairos

	over voortgang procedure				
Jan tot 1 april	Leerrijpheid onderzoeken. Eerste ronde voorlopig besluit	kleuterleerkracht		Kleuterleerkracht en IB	Eerste kinderen met twijfel bespreken in de school
1 april tot half mei	Aanvullend onderzoek kinderen met twijfel 2 ^e ronding afweging met besluitvorming. Ouders worden geïnformeerd.	IB, zorggroep, kleuterleerkracht	Onderzoek door IB of BVS bij ernstige twijfel		Definitieve lijst 1 ^e klas
Voor half mei	Melding definitief maken naar ouders, IB, schoolleider, administratie	kleuterleerkracht	Gesprek met ouders, Overdracht op papier naar administratie	Kleuterleerkracht en IB en schoolleider	Hoeveel leerlingen in 1 ^e klas, hoeveel zorgleerlingen, formatie etc
juni	Samenstelling nieuwe 1 ^e klas wordt gemeld in pedagogische vergadering	kleuterleerkracht		Schoolleider en kleuterleerkracht	Denk aan aantal zorgleerlingen
Mei/ juni	Nieuwe 1 ^e klas leerkracht bekend, loopt dag mee in kleuterklas Warme overdracht kleuterleerkrachten / leerkracht klas 1	schoolleider		schoolleider	Pedagogische/ didactische aandachtspunten
Juni/ juli	Ouderavond voor ouders nieuwe 1 ^e klas	schoolleider, lb, 1 ^e klas leerkracht	Info geven over leren in de onderbouw	Schoolleider-> 1 ^e klas leerkracht	
Sept/ okt	Nazorg iB: kijkt in nieuwe 1 ^e klas	IB		IB	Zorgkinderen?
Okt	Kleuterleerkrachten bezoeken 1 ^e klas	Nagesprek kleuterleerkrachten , IB en 1 ^e klas leerkracht		Schoolleider-> IB-> kleuterleerkrachten-> 1 ^e klas leerkracht	Kloppen de waarnemingen leerrijpheidsonderzoek e.d. met elkaar?
jan	zorggesprek over overgang van kleuters naar klas 1	Kleuterleerkracht, IB, 1 ^e klas leerkracht	Gesprek en verslag in vergadering	IB->schoolleider	Hoe gaat het met de kinderen waar twijfel over was?

Overdracht naar 1^e klas leerkracht

Naast de warme overdracht ontvangt de eerste klasleerkracht van de kleuterleerkracht: het didactisch groepsoverzicht, de groepsplannen, eventuele handelingsplannen, het leerrijpheidsonderzoek en een klassenfoto met de namen erbij. De rest van de informatie met betrekking tot een leerling doet de kleuterleerkracht in het leerling dossier.